

Valtuustoaloite Suolahden, Sumiaisten ja Konginkankaan terveystalvuluista / Kautto Juho ym.

KVALT 09.11.2020 § 67

Juho Kautto jätti hänen ja 21 muun valtuutetun allekirjoittaman valtuustoaloitteen Suolahden, Sumiaisten ja Konginkankaan terveystalvuluista.

Päätös

Merkittiin valtuustoaloite tiedoksi ja lähetettiin se edelleen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

- - - - -

KH 30.11.2020 § 306

Valtuutettu Juho Kauton ym. 9.11.2020 jättämä valtuustoaloite on liitteenä.

Valmistelija

Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee valtuustoaloitteen tiedoksi ja päättää pyytää perusturvalautakunnalta lausunnon aloitteesta. Lausunto on toimitettava kaupunginhallitukselle 5.3.2021 mennessä.

Päätös

Keskustelun kuluessa Sirpa Martins esitti Matti Virtasen kannattamana, että kaupunginhallitus merkitsee valtuustoaloitteen tiedoksi ja päättää

- 1) pyytää perusturvalautakunnalta selvityksen ja lausunnon 5.3.2021 niiltä osin kuin asiasta aikaisemmin käsitellyssä aloitteessa ei vielä ole selvitetty mm. tarveselvitys, kustannusvaikutukset asiakkaisiin;
- 2) pyytää Äänekosken kaupungin ylilääkäri Keijo Lukkarisen vastaamaan seuraavassa kaupunginvaltuuston kokouksessa aloitteeseen niiltä osin kuin jo on selvitetty ja kertomaan tulevaisuudessa toteutettavista jo suunnitelluista terveystalvuluuratkaisuista; ja
- 3) valmistella hallintosäännön muutoksen niiltä osin, että jatkossa vastaavanlaiset aloitteet käsitellään valtuustotasolla kuntalain ja kuntademokratian mukaisessa järjestyksessä kuten tähänkin saakka.

Käydyin keskustelun jälkeen puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kaupunginjohtajan ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, joten asiasta on äänestettävä.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: ne, jotka ovat kaupunginjohtajan ehdotuksen kannalla, äänestävät JAA, ja ne,

jotka ovat Sirpa Martinsin esittämän ja Matti Virtasen kannattaman ehdotuksen kannalla, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja esitti, että äänestys suoritetaan nimenhuudolla. Äänestystapaesitys hyväksyttiin.

Pöytäkirjanpitäjä suoritti nimenhuudon. Toimitetussa äänestyksessä annettiin 7 JAA-ääntä ja 2 EI-ääntä. Tyhjiä ääniä ei annettu. Kaupunginhallitus oli äänestyksessä saapuvilla täysilukuisena.

Puheenjohtaja totesi kaupunginjohtajan ehdotuksen tulleen kaupunginhallituksen päätökseksi.

- - - - -

PETUR 26.05.2021 § 32
1200/06.00.00/2020

Valtuustoaloitteessa pyydetään selvittämään terveyspalveluiden toimivuus, kustannukset ja vaikutukset kuntalaisille Suolahdessa, Sumiaisissa ja Konginkankaalla. Edelleen valtuustoaloitteessa todetaan, että tämän jälkeen valtuustossa voidaan tehdä tarvittavia johtopäätöksiä, jotka perustuvat seikkaperäisiin faktoihin.

Jotta valtuustoaloitteeseen kyettiin vastaamaan pyynnön mukaisesti, nähtiin kaupunginhallituksessa ja perusturvassa tarpeelliseksi turvautua ulkopuoliseen, puolueettomaan asiantuntijaan. Perusturvajohtaja pyysi tarjousta selvityksen tekemisestä valtuustoaloitteeseen perustuen NHG:lta/TKT Paulus Torkki. NHG on sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijapalveluiden edelläkävijä, joka palvelee yli 100 ammattilaisen voimin Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa. NHG auttaa asiakkaita kehittämään tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita yhdistäen toiminnassaan analytiikka- ja dataosaamisen asiakaslähtöiseen palvelujen muotoiluun. Paulus Torkki on ollut aikaisemmin selvittämässä Äänekosken terveyspalveluja, joten toimintaympäristö on hänelle tuttu. Keskustelussa (Saara Kuusela, Keijo Lukkarinen Äänekoski ja Paulus Torkki NHG) täsmennettiin, että selvityksessä tarkastellaan oheismateriaalina olevan hyväksytyn tarjouksen 2.2.2021 mukaisesti:

- 1) Lääkäri- ja hoitajavastaanottojen palauttamisen kustannukset Suolahteen, Sumiaisiin ja Konginkankaalle osittain esim. 2 pv/vko
- 2) Toisena vaihtoehtona voi olla myös vaikka palauttaminen jokaiselle arkipäivälle
- 3) Selvityksessä tulee ottaa kantaa myös tilakustannuksiin (remontointi, ylläpito, välineistö, huollot, vakuutukset jne.), henkilökunnan rekrytointihaasteisiin ja -kustannuksiin sekä toiminnan vaikuttavuuteen
- 4) Mikä on kävijöitten osuus (määrä) keskitetyssä terveyspalvelussa Suolahdesta, Sumiaisista ja Konginkankaalta ja mikä on käynnin kustannus asiakkaalle

5) Selvityksessä huomioidaan mahdollinen sote-uudistus niillä tiedoilla, mitä selvityksen aikana on käytettävissä

Selvitys koostuu kolmesta osiosta; avainhenkilöiden haastattelut (myös kuntalaisia Konginkankaalta, Sumiaisista ja Suolahdesta) (2-3 htpv), analyysi tilastoaineistosta (5-6 htpv) ja tulosten raportointi ja läpikäynti (3 htpv). Hanke toteutetaan helmikuuhun 2021 aikana. Hankkeen projektipäällikkönä toimii TkT Paulus Torkki ja tarvittaessa hyödynnetään NHG:n muita asiantuntijoita. Selvityksellä vastataan valtuustoaloitteeseen, joka on jätetty kaupunginvaltuuston kokouksessa 9.11.2020.

Paulus Torkki on tehnyt tiivistä yhteistyötä terveystieteiden henkilöstön, ylilääkärin ja perusturvajohtajan kanssa selvitystyön aikana. Prosessin etenemisestä on raportoitu kaupungin johtaville viranhaltijoille.

Selvitys terveystieteiden palveluista on liitteenä.

Yhteenvetona selvityksessä tehdyistä havainnoista todetaan:

- Äänekosken terveystieteiden palvelut ja vastaanotto toiminta on kehittynyt positiiviseen suuntaan viime vuosina
- Väestön sairastavuus on vähentynyt, akuuttien palveluiden käyttö on vähentynyt ja odotusajat palveluihin vähentyneet
- Asiakastytyytyväisyys on parantunut lähes kaikilla osa-alueilla tasaisesti vuosien varrella ja on korkea
- Rekrytointitilanne on parempi kuin aikaisemmin, mikä viittaa parantuneeseen työtytyytyvyyteen
- Kustannukset ovat pysyneet vakioituneesti tarkasteltuna maan keskitason alapuolella
- Ongelmana on se, että kylillä asuu ikääntynyttä väestöä ja on huoli siitä, saavuttavatko he terveystieteiden palvelut riittävän hyvin. Tämä joukko on lukumäärältään melko pieni – muutamia kymmeniä asukkaita
- Alkuvuodesta on parannettu asiointikykyä ja pyritty saamaan digitaalisia ratkaisuja osittain palvelemaan paremmin kauempana asuvia
- Kuitenkaan nämä ratkaisut eivät välttämättä ratkaise kyseistä ongelmaa (vaikka helpottavat asiointia muutoin kyläläisten osalta), vaan voidaan harkita esimerkiksi ennakoivan kotisairaanhoidon keinoja
- Toisaalta digitaalisia ratkaisuja pitää kehittää tiiviimmin osana eri hoitoprosesseja: esim. osaksi kroonisen potilaan hoitopolkua

Yhteenveto analyysistä eri näkökulmista tuo esiin seuraavaa:

Vastaanotto toiminnan hajauttaminen todennäköisesti heikentäisi terveystieteiden keskuksen toimivuutta, hoidon jatkuvuuden ja laadun toteutumista sekä nostaisi kustannuksia.

- Ylipäänsä hajauttaminen on järkevintä listapotilaiden hoidossa, mutta paradoksaalisesti juuri tässä ryhmässä tärkeintä on hoidon

jatkuvuus ja kokoneiden pitkäaikaisten ammattilaisten kohdentuminen hoitoon

- Käytännössä hajauttaminen edellyttäisi minimissään, että löytyy kokenut ja sitoutunut lääkäri, joka ottaisi koko hajautetun toiminnan vastuulleen. Tässäkin tapauksessa toiminta on haavoittuvaista. Ja huomioiden nykyaikainen terveyskeskuksen tiimimäinen toiminta, on hyvin epätodennäköistä, että tällaista ammattilaista löytyy.

Sumiaisissa ja Konginkankaalla hajautettuun toimintaan soveltuvat volyymit ovat niin pieniä, että edes kerran viikossa on hankalaa rakentaa lääkärin näkökulmasta optimaalisia työpäiviä

Toiminnan hajauttaminen Suolahteen taas olisi sen verran merkittävä, että todennäköisesti se vaatisi lisäresursointia ja nostaisi siten toiminnan kustannuksia

- Lisäresursointia tarvitaan toiminnan hajautuessa useampiin yksiköihin, jolloin kysynnästä tai henkilöstön poissaoloista johtuvia vaihteluita on hankalampi paikata kuin siinä tapauksessa, että henkilöstö työskentelee samassa paikassa •

Haastattelujen perusteella virkamiehet, ammattilaiset ja edustajat poliittisesta päätöksenteosta kokevat nykyisen toimintamallin hyvänä ja toimivana. Myös asiakastyytyväisyys on hyvä

- Hoitoon pääsy ja hoidon jatkuvuus on parantunut ja negatiivisen sävyn määrä kuntalaiskeskusteluissa on vähentynyt

Selvityksessä esitetään kehittämissuosituksina:

Sumiaisista ja Konginkankaalta on kuitenkin pitkä etäisyys terveyskeskukseen ja tulee jatkokehittää ratkaisuja, joilla voidaan lisätä palveluiden saavutettavuutta – tietenkin koko Äänekosken alueella

• Kotisairaanhoidon yhteyteen tulee kehittää ratkaisuja vastata paremmin kylien ikäihmisten tarpeisiin

- Haastatteluissa näkyi huoli ennen kaikkea ikäihmisistä, joiden liikkumiskyky on heikentynyt, mutta he eivät vielä ole esim. kotisairaanhoidon piirissä → digitaaliset palvelut tai asiointikyydit eivät välttämättä auta tämän väestöosan tarpeisiin ja

- Voidaanko kehittää ennaltaehkäiseviä toimintamalleja/jonkinlaista vastaanottotoimintaa osaksi kylillä kiertävää kotisairaanhoidoa?

- Haastatteluissa nousi esiin myös ajatus siitä, että kotisairaanhoidon tuella voitaisiin mahdollistaa myös etälääkärikäynnit – monelta ikäihmiseltä saattaa puuttua tarvittavat laitteet ja kyvykyys käyttää suoraan digitaalisia palveluita

• Digitaalisten ratkaisujen tiiviimpi nivominen osaksi listapotilaiden hoitoa (ja muutoinkin parempi suunnittelu monimuotoisesti osaksi hoitoa)

- Listapotilaista 2/3 on alle 75-vuotiaita ja voidaan olettaa, että ainakin valtaosalle heistä (ja osalle ikääntyneemmistäkin) pystyttäisiin rakentamaan vastaavanlainen digitaalinen etäkäyntimahdollisuus kuin mitä hajautetussa toiminnassa olisi mahdollista toteuttaa

- Koska tällainen toiminta edellyttää käyttäytymisen muutosta niin asukkailta kuin ammattilaisiltakin, tulee tähän malliin panostaa suunnittelemalla se esimerkiksi osaksi listapotilaiden nykyistä kontrollointia
- On olemassa useita esimerkkejä, miten digitaaliset ratkaisut parantavat hoidon laatua, vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta osana kroonisten potilaiden hoitoa tai pitkäkestoisissa hoitoprosesseissa (esim. IBD, sydämen vajaatoiminta, syöpäpotilaat, alkuperäisviitteet saatavissa tarvittaessa)
- Voidaanko tällaista mallia kehittää esimerkiksi yhteistyössä keskussairaalan ja Keski-Suomen muiden kuntien kanssa, jolloin kehityskustannukset jakautuisivat ja ratkaisut saataisiin integroitua osaksi uutta asiakas- ja potilastietojärjestelmää?
- Asiointikyydeistä on viestittävä tehokkaammin ja kerättävä kokemuksia ja kehittämisenäkökulmia kuntalaisilta
- Voidaanko harkita myös jopa ilmaista kyytiä asiointikyydeissä, mikäli matka suuntautuu terveystalouteen? Tämän vaihtoehdon kustannukset olisivat huomattavasti pienemmät kuin vastaanottojen hajauttamisen kustannukset
- Asukaskyselyissä on jatkossa syytä lisätä huomiota myös palveluiden tosiasialliseen saavutettavuuteen, koska asukastyytyväisyys on lievästi heikompi kuin asiakastyytyväisyys
- Tällä tavoin voidaan seurata väestön edelleen ikääntyessä, miten hyvin palvelut kohtaavat asiakkaiden tarpeet ja aiheutuuko saavutettavuudesta ongelmia

Muun muassa tehdyn selvitystyön vuoksi lausunnon antaminen viivästyi kaupunginhallituksen edellyttämästä aikataulusta.

Valmistelija	Perusturvajohtaja Saara Kuusela, puh. 040 579 4573
Esittelijä	Perusturvajohtaja Saara Kuusela, puh. 040 579 4573
Päätösehdotus	Perusturvalautakunta antaa lausuntona Suolahden, Sumiaisten ja Konginkankaan terveystalouteen liittyvään valtuustoaloitteeseen liitteen mukaisen selvityksen.
Päätös	Hyväksyttiin.

- - - - -

Merkittiin pöytäkirjaan, että Paulus Torkki NHG:lta/TkT ja ylilääkäri Keijo Lukkarinen olivat kokouksessa asiantuntijoina läsnä tämän asian esittelyn aikana.

- - - - -